

SANT SERNI DE TAVÈRNOLES. Capçalera, orientada gairebé ponent.

patrocini dels comtes de Cerdanya i Urgell, durant el segle XI i s'extingí el 1592.

Durant dos segles estigué en estat ruïnós. Entre els anys 1971 i 1975 es varen restaurar els absis, que són orientats excepcionalment a ponent, únic cas a Catalunya.

L'església, de considerables dimensions, era de configuració basilical i de

tres naus. Com s'ha dit només en resta la capçalera, amb tres absis, dels quals el central té forma de trèvol. També es conserven dues trames d'arcs que separaven les naus i fragments dels murs nord i sud.

De la seva decoració romànica destaca un relleu de guix amb representació d'àngels del segle XI, i un frontal d'altar pintat del segle XII i un baldaquí del XIII, que són al Museu Nacional d'Art de Catalunya. També hi ha arcuacions llombardes a les façanes de les naus. De l'antic claustre romànic desaparegut hi ha vuit capitells al Museu Nacional d'Art de Catalunya i altres en diferents museus, especialment dels Estats Units.

Del campanar, situat entre l'absis i el transsepte nord, només es conserva la part baixa, en forma de torre cilíndrica. Cal dir que en una fotografia de principis del 1900, on encara és dempeus, la part visible que sobresurt per damunt de les teulades és de planta quadrada i teulada piramidal.

Lluís Fernàndez López

BIBLIOGRAFIA

<http://patrimoni.gencat.cat/ca/histories/estamariu-recuperant-lart-del-pirineu> (set. 2019)

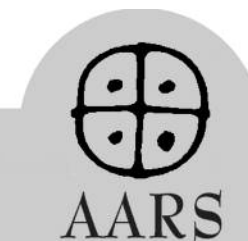
<http://calaix.gencat.cat/handle/10687/15705> (set. 2019)

https://www.cataloniasacra.cat/llocs/monestir-de-sant-serni-de-tavernoles/296/l_ca (set. 2019)

La descoberta i la conservació-restauració de les pintures murals romàniques de l'església de Sant Vicenç d'Estamariu. Sant Vicenç d'Estamariu PDF [872,14 kB]

Enciclopèdia Catalana (setembre 2019)

WHITEHILL. W. M. I GUMÍ, JORDI. *L'art romànic a Catalunya. Segle XI*. Edicions 62. Barcelona, 1973. Sant Sadurn de Tavèrnoles, p. 30-31.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 197

29 de setembre de 2019

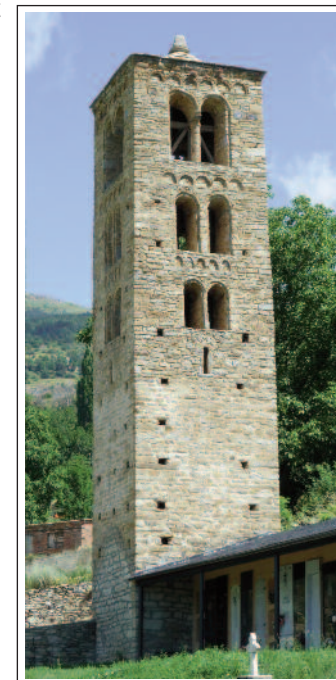
L'ALT URGELL

SANT MARTÍ DE BESCARAN (LES VALLS DE VALIRA)

Bescaran és una població pirinenca, de l'Alt Urgell, situada esglaonada a 1.360 m d'altitud, Juntament amb Anserall, Ars, Arcavell i Civís forma el municipi de les Valls de Valira que fa frontera amb Andorra. Té 75 habitants. Un d'ells, Philippe Lavaill de Cal Blasi, té escampades pel poble diferents escultures admirables, tallades en planxes de ferro.

L'església de Sant Martí és situada als afores del poble i conserva el cementiri. És esmentada per primer cop, que se sàpiga, en documents de l'any 914. Havia estat la parroquial, però durant el segle XVIII va ser substituïda per l'actual i ensorrada a finals del XIX.

Es conserven només els basaments de les parets i el campanar sencer, majestuós, de planta quadrada i sis pisos. Els dos primers no tenen finestres, el tercer té una espitllera a cada cara i els tres superiors estan separats per arcuacions llombardes cegues i tenen finestres geminades a cada façana. Les de l'últim pis estan separades per una columneta

SANT MARTÍ DE BESCARAN

amb mènsula (excepte la de llevant). És cobert amb una teulada piramidal de pissarra. Correspon a una edificació llombarda d'entre els segles XI i XII.

SANT VICENÇ D'ESTAMARIU

Estamariu és un municipi de l'Alt Urgell situat al nord-est i molt proper a la Seu. El poble d'Estamariu té 119 habitants i, com Bescaran, té dues esglésies, la vella i la

SANT VICENÇ D'ESTAMARIU. Capçalera

SANT VICENÇ D'ESTAMARIU. Interior i pintures romàniques de l'absis

nova. L'actual, moderna, situada dins del casc urbà, i la romànica, als afores, sense culte, envoltada pel cementiri vell.

Sant Vicenç d'Estamariu es documenta a principis del segle XI i en aquesta mateixa època correspon el temple actual, romànic, d'estil llombard. És de planta basilical, amb tres absis i tres naus cobertes d'inici amb voltes que varen caure pels efectes d'un terratrèmol i foren substituïdes per encavallades de fusta. L'any 1950 se n'ensorrà una part de nou i actualment tornen a tenir l'embigat, producte de la restauració de la dècada dels 1990. La reparació va comportar també el tancament dels murs i la restauració de la pintura mural romànica del segle XII que hi ha a l'absis major. Unes pintures que van descobrir l'any 1993 un grup de voluntaris, esperonats pel Centre d'Estudis de l'Alt Urgell, en netejar les bardisses de l'església abandonada. També descobriren unes pintures gòtiques a l'absis sud.

SANT JOAN EVANGELISTA.

Segons els experts, les pintures romàniques d'Estamariu segueixen un programa iconogràfic i un estil propi: a dalt hi ha les restes del Crist en Majestat envoltat pel símbols dels evangelistes. A sota hi ha un fris amb caps de màrtirs i animals simbòlics. Més avall hi ha els apòstols amb la Mare de Déu, Sant Pau i Sant Joan. I encara en un últim registre, sembla que hi havia un seguit de bustos de màrtirs on es pot identificar Santa Àgata i, amb imaginació, Sant Vicenç. L'artista o els artistes que varen pintar aquest mural estan relacionats amb els que també ho varen fer a Pedret, Santa Eugènia d'Argolell i a Santa Maria del castell d'Orcau.

Avui Estamariu presum de tenir unes de les pintures murals romàniques, conservades *in situ*, de les més importants de Catalunya.

Es conserva al Museu Nacional d'Art de Catalunya de Barcelona un baldaquí d'aquesta església, del segle XIII, repintat al segle XVI, i un retaule gòtic de Sant Vicenç.

SANT SERNI DE TAVÈRNOLES (ANSERALL. LES VALLS DE VALIRA)

Als afores del poblet d'Anserall, de 68 habitants, situat molt a prop de l'entrada d'Andorra, per la Seu d'Urgell, hi ha la capçalera de l'església del monestir de Sant Serni de Tavèrnoles, romànica, construïda al segle XI. Però els orígens són molt més remots i tot-hom coincideix que són molt confusos, a causa de les falsificacions de documents que varen fer els seus monjos per obtenir la immunitat episcopal. Encara que s'ha dit que existia en època visigoda, no hi ha proves que ho confirmin. Les referències del segle VIII són confuses i el primer document segur és de l'any 806. La major expansió del monestir va ser sota el

SANT SERNI DE TAVÈRNOLES. Capçalera, orientada a ponent.